καὶ εὐτράπελος κάποτε καὶ κάποτε ἀκόμα καὶ εἰρωνικός.

Σέ μιὰ στιγμὴ ποὺ μιλοῦσε ἄνοιξε ἡ ἀπὸ μέσα πόρτα τοῦ γραφείου καὶ ἐμφανίστηκε ἡ ἀδελφὴ τοῦ ποιητοῦ, ἡ Δ)δα Σοφία Δεληγιώργη. Φοροῦσε φόρεμα χορεῦ καὶ εἶχε ἀπανωτά τὸ ριγμένο ἕνα βαρὺ μαῦρο βελουδένιο ἐπανωφόρι. Στὸ στῆθος της κατάμεσα εἶχε ἕνα μεγάλο κατακόκκινο ρόδο.

Ὁ Παπαδιαμάντης ἐσηκώθηκε πρῶτος ἀπὸ μᾶς καὶ ἡ νέα τὸν ἐπλησίασε.

Ὕστερα ἀπὸ μερικὰ λόγια τοῦ ἀδελφοῦ της τοῦ ἔδωσε τὸ χέρι της καὶ τοῦ εἶπε πόσον ἤτανε λυπημένη ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ μείνῃ μαζί μας.

Ἤτανε ὑποχρεωμένη νὰ βρίσκεται στὸ Παλάτι πρὶν ἀπὸ τὶς 11 γιὰ νὰ συνωδέψῃ τὴν πριγκήπισσα Μαρία τοῦ Βοναπάρτη σὲ κάποια πρεσβευτικὴ ἑσπερίδα. Ἤτανε τότε ἡ νέα Δεληγιώργη ἐπὶ τῶν τιμῶν τῆς ἐν λόγῳ πριγκηπίσσης. Ἀφοῦ τὸν παρακάλεσε νὰ προσδιορίσῃ αὐτὸς ἕνα ἄλλο βράδυ γιὰ μιὰ νέα συνάντηση ποὺ εἶνε ἐλεύθερη καὶ νὰ ἔχῃ τὸν καιρὸ νὰ καθήσῃ μαζί μας, ἔβγαλε τὸ κόκκινο ρόδο ἀπὸ τὸ στῆθος της καὶ τοῦ τὸ προσέφερε.

Ὁ Παπαδιαμάντης τὸ πέρασε στὴν ἀπάνω κουμπότρυπα τοῦ φορέματός του καὶ τὴν εὐχαρίστησε.

Τή στιγμὴ ἐκείνη τίποτε δὲν ὑπενθύμιζε τὸν ἁπλὸν ἐκεῖνον καὶ λαϊκὸν, φαινομενικῶς, ἄνθρωπον. Ὑψηλὸς ὅπως ἤτανε καὶ μεγαλοπρεπὴς ὅπως ἐφάνταζε, μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ ἡμίφως, γελαστὸς δὲ καὶ εὐδιάθετος κατ' ἐξαίρεσιν ἐκεῖνο τὸ βράδυ, εἶχε τὸ ὕφος ἑνὸς τέλειου μεγάλου κυρίου...

Τέτοιον δὲν τὸν εἶχα ποτέ μου ἄλλοτε ξαναδεῖ.

***

Ὅταν ἔφυγε ἡ Δὶς Δεληγιώργη, ὁ ἀδελφός της τοῦ μίλησε γιὰ μιὰ φιλολογικὴ ἑσπερίδα ποὺ ἐσχεδίαζε πρὸς τιμή του.

Ἡ ἑσπερίδα ἐκείνη ἔγινε λίγο ἀργότερα στὸν Παρνασσὸ ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν αἰγίδα τῆς πριγκηπίσσης Γεωργίου. Καὶ εἶχε μίαν ἐπιτυχία ἀξιοθαύμαστη.

Ἐμίλησαν τότε γιὰ τὸ μνημειῶδες ἔργον τοῦ Παπαδιαμάντη ὁ Κακλαμάνος, ὁ Δεληγιώργης καὶ δὲ θυμᾶμαι τώρα ποιὸς ἄλλος.

Ἕνα ποσὸ σημαντικὸ γιὰ τὴν ἐπιτυχία συλλέχτηκε καὶ ὁ Παπαδιαμάντης ὀπωφάσισε νὰ φύγῃ γιὰ τὸ νησί του.

— Θέλω ἡσυχία, Μιλτιάδη, καί θάλπος, μοῦ εἶπε.

Ἐκαινουργόθηκε τότε ὁλόκληρος καὶ μοῦ παρουσιάστηκε χαμογελῶντας.

— Αὔριο, μοῦ εἶπε.

— Καλά, καὶ τὰ παπούτσια ; Πῶς δὲν ἐπῆρες παπούτσια, τὸν ρώτησα, κυττάζοντας τὰ παλιοστύβαλα ποὺ φοροῦσε.

— Καινούργια; μοῦ ἀπάντησε μὲ ταραχή. Ὄχι, γιὰ ὄνομα τοῦ θεοῦ ! Θέλεις νὰ χαλάσω τὰ πόδια μου !,,.

***

Ὕστερα ἀπὸ λίγους μῆνες, κι' ἐνῶ ἀκόμα ὁ Παπαδιαμάντης βρίσκονταν στὸ νησί του, ὁ Δεληγιώργης ἐπέθανε.

Τὶ ξέσκισμα πέπλων κι' ἐκεῖνο στὸ πρόσωπο τῶν Μουσῶν !..

Ὦ ἀκατανόητη μαύρη μοῖρα, ἀμετάγνωμη !...

Θυμᾶμαι τὸ γράμμα ποὺ μοῦ ἔστειλε τότε ὁ Παπαδιαμάντης ἀπὸ τὴ Σκίαθο.

«*Κύριον Μιλτιάδην Μαλακάσην, ποιητὴν, Καφενεῖον Ζαχαράτου, εἰς Ἀθήνας*» ἔγραφε ὁ φάκελλος. Κρίμα νὰ μὴ τῶχω πρόχειρο. Καὶ μέσα στὸ γράμμα ἕνα ἡμίφυλλο μὲ τρεῖς—τέσσερες στίχους ἐπιτάφιους :

«*Νὰ βλέπω τὸ χειμόνανθο, ὦ κάλιο νὰ μὴν ἤμουν !...*»

Ἔτσι ἐτελείωνε ...

Μ. Μαλακάσης

ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΕΠΙΘΥΜΙΕΣ

ΕΤΟΙΜΟΘΑΝΑΤΩΝ

Τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1910 ἐπρόκειτο νὰ θανατωθῇ στὴν Μιννεάπολι τῆς Ἀμερικῆς ἕνας κακοῦργος, ὁ ὁποῖος εἶχε δολοφονήσει μιὰ μοδίστρα.

Ὅταν τὸν ρώτησαν ποιὰ ἦταν ἡ τελευταία του ἐπιθυμία εἶπε :

— Ἤθελα νὰ προσφέρω ἕνα ἀποχαιρετιστήριο γεῦμα στὸν γιατρὸ τῆς φυλακῆς καὶ στοὺς ὀχτὼ νυχτοφύλακες!...

Καὶ κατήρτισε μόνος του τὸ μενοῦ : Στρείδια, ψάρια, ἕνα γουρουνόπουλο τοῦ γάλακτος, ἕνα γαλόπουλο, ἕνα κοτόπουλο, γλυκίσματα καὶ φρουτα.

Γευμάτισε δὲ μὲ ἐξαιρετικὴ εὐθυμία, ἐνῶ ἄκουγε τὰ χτυπήματα τῶν ἐργατῶν ποὺ ἔστηναν τὴν ἀγχόνη, στὴν ὁποία ἐπρόκειτο νὰ κρεμασθῇ !...

***

Πολλοὶ ἑτοιμοθάνατοι κακοῦργοι κάνουν πνεῦμα πρὸ πάντων τὴν ὥρα ποὺ τοὺς ρωτοῦν ποιὰ εἶνε ἡ τελευταία τους ἐπιθυμία, ἢ ὅπως συνηθίζεται στὴν Ἀμερική, τὶ φαγητὸ θέλουν νὰ φᾶνε γιὰ τελευταία φορά.

Τὸν Ἰούνιο τοῦ 1912, στὸ Καντὲν τῆς Κίνας, κάποιος Κινέζος ποὺ ὡδηγήθηκε στὴν λαιμητόμο μαζὶ μὲ πολλοὺς ἄλλους συγκαταδίκους του ζητοῦσε ὡς ὑστάτην χάριν, νὰ θανατωθῇ τελευταῖος γιὰ... νὰ μπορέση νὰ καπνίσῃ μὲ τὴν ἡσυχία του τὸ τελευταῖο τσιγάρο του!...

ΠΑΣΧΑΛΙΝΑ

ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΑ ΔΑΚΡΥΑ

(Βουλγαρικὴ παράδοσις)

Σὰν πηγαῖναν νὰ σταυρώσουν τὸν Χριστό, μιὰ πολὺ φτωχιὰ καὶ πολὺ πονετικὴ γρηοῦλα, ποὺ εἶδε τὸν πόνο καὶ τὸν σπαραγμὸ τῆς Παναγιᾶς, τὴν ἀκολούθησε νὰ τὴν παρηγορήσῃ.

Ἤτανε τόσο φτωχιά, σὰν ξεφλουδισμένη βέργα καὶ τόσο γρηά, ποὺ τὰ μαλλιά της ἦσαν ἄσπρα, σὰν τὴ βαμπακόρροκα. Φοροῦσε ἕνα πράσινο φουστάνι καὶ ἤτανε μπαμπουλωμένη, μ' ἕνα σάλι κίτρινο, κατακίτρινο, μὲ κρόσια κίτρινα, μοναδικό της στόλισμα καὶ φόρεμα στὶς ζέστες τοῦ καλοκαιριοῦ καὶστὰ πάγη τοῦ χειμῶνα.

Ὅταν καρφώναν οἱ ἄνομοι ἔβραῖοι τὸν Χριστὸ στὸ Σταυρὸ καὶ ἡ Παναγίτσα ἡ μητέρα του σπάραζε καὶ ἔλυωνε σὲ δάκρυα, ἡ γρηοῦλα ἤτανε κοντά της καὶ τῆς μάζευε τὰ δάκρυα, ἁπλώνοντας τὴν πρασινη ποδιά της καὶ τὸ κίτρινο τὸ σάλι της, μὴν πέσουνε στὴ γῆ καὶ πατηθοῦνε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.

Μὰ τὰ δάκρυα τῆς Παναγιᾶς ἦσαν τόσο πολλά, τόσο πολλά, τόσο πολλά, ποὺ ἡ φτωχὴ γρηοῦλα μούσκεψε, κι' ἀρρώστησε, κι' ἔπεσε νὰ πεθάνῃ.

Ἡ Παρθένα ὅμως μόλις εἶδε τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ἀφοσίωσι τῆς φτωχῆς αὐτῆς γρηούλας, δὲν τὴν ἀφῆκε νὰ πεθάνῃ, παρὰ τὴν ἔκανε ἕνα πράσινο χορταράκι τῶν ἀγρῶν, ποὺ στὴ Μακεδονία οἱ χωρικοὶ τὴν λένε «γκορτσάνα τρέβα» (πικραμένο βότανο) καὶ οἱ ἕλληνες στὴν Παλαιὰ Ἑλλάδα «Πικραλλίδα».

Ἡ «Πικραλλίδα» κάθε λίγο καὶ λιγάκι βγάζει ἀπ' τὴ καλή της τὴν καρδιά, ἄνοιξι, καλοκαίρι καὶ φθινόπωρο καὶ τὶς γλυκὲς ἀκόμα ἡμέρες τοῦ χειμῶνα, κάτι λουλούδια κίτρινα τουφωτά, σὰν κρόσια χρυσαφένια, σὰν τὰ κρόσια ποὺ στόλιζαν τὸ φτωχικὸ τὸ σάλι τῆς γρηᾶς.

Καὶ σὰν γερνοῦνε τὰ λουλούδια αὐτά, ἡ Παναγία δὲν ἀφήνει πάλι τὸ ἄθῶο τὸ χορτάρι νὰ πεθάνῃ...

Γίνεται τὸ κάθε ἕνα τους μια «μπάμπω», μιὰ ἀσπρομαλλοῦσα γρηοῦλα, δηλαδή, ἕνα κεφάλι στρογγυλὸ καὶ λευκὸ σὰν βαμπακόρροκα, μιὰ ὁλόασπρη τοῦφα. Τὶς τοῦφες αὐτὲς τὶς πέρνει ὁ ἄερας ἁπαλὰ καὶ μαλακὰ καὶ τὶς πάει μακρυά, γιὰ νὰ φυτρώσουνε παντοῦ καὶ νὰ στολίσουνε τὴ γῆ μὲ νέα χορταράκια, ποὺ θὰ πετάξουν πάλι, καινούργια ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ σπλάχνα τους τὰ χρυσὰ κρόσια τῶν λουλουδιῶν καὶ τὰ ζωηρὰ πράσινα τῆς Πικραλλίδας φύλλα.

***

Οἱ χωρικοὶ ἀκόμα λένε ὅτι, ἐπειδὴ τὰ φύλλα τοῦ φυτοῦ αὐτοῦ γυαλίζουνε στὸν ἥλιο, γιατὶ εἶνε ἀκόμα βρεγμένα ἀπὸ τὰ δάκρυα τῆς Παναγίας καὶ γιὰ τοῦτο τὸ ἔχουνε σὲ ἁμαρτία νὰ πατήσουνε τῆς Πικραλλίδας τὸ χορτάρι. Ἅμα εἶνε πολλὰ στὸ δρόμο τους παραμερίζουν καὶ περνᾶνε.

***

Καὶ ἀκόμα λένε πὼς ἐπειδὴ ποτίστηκε ἡ Πικραλλίδα, μὲ τῆς Παρθένας, τῆς Δέσποινας τὰ πικρὰ καὶ πονεμένα δάκρυα, γιὰ τοῦτο διατήρησε ὅλη τὴν πίκρα τῆς Μάννας τοῦ Χριστοῦ, στὴ γεῦσι της.

***

Αὐτὰ λέει μιὰ παληά, πολὺ παληά Βουλγαρομακεδονική, χωριάτικη παράδοσις, γιὰ τή Πικραλλίδα, ποὺ οἱ ἕλληνες τόσο καλὰ τὴν ξέρουνε καὶ τόσον τὴ νοστιμεύονται ὅταν τὴν κάνουν σαλάτα μὲ ραδίκια καὶ μὲ ἄλλα ἀγριολάχανα, δὲν ξέρουν ὅμως τὴν καταγωγή της.

Τὶς ἅγιες αὐτὲς ἡμέρες τὴ θυμήθηκα καὶ τοὺς τὴ διηγοῦμαι νὰ τὴ μάθουν.

Στόϊκος Στάμτσεφ

ΜΙΚΡΑ-ΜΙΚΡΑ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

Ὑπάρχει στὴν Πολυνησία μία νῆσος ἡ ὁποία ὀνομάζεται *Πάσχα* καὶ ἡ ὁποία ἀνεκαλύφθη, ἀπὸ τὸν ἐξερευνητὴν Ρογγέβη στὰ 1722.

Ἡ νῆσος αὐτὴ ἔχει τοῦτο τὸ περίεργο, ὅτι οἱ βράχοι της ἀπεικονίζουν μορφὲς ἀνθρώπων, ἢ μάλλον ἀγάλματα μισοφκιασμένα.

***

Ὅλην τὴν Μεγάλην ἑβδομάδα στὴ Ρώμη, ὅλοι οἱ Κινηματογράφοι παίζουν ταινίας, ποὺ παριστάνουν τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ ταινίες αὐτές, εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὄχι μόνον ἠλίθιες, ἀλλὰ καὶ ἐναντίον τῆς θρησκείας καὶ ἐναντίον τῆς αἰσθητικῆς.

Γιατί, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, πῶς θὰ δυνηθῇ μιὰ ταινία νὰ ἀποδώσῃ τὴν ὑπέροχο καὶ ὑπερανθρωπο μορφὴ τοῦ Ἰησοῦ, μιὰ μορφὴ, μὲ ἄλλα λόγια, ὑπερανθρώπου συλλήψεως!.....

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

— «Ἄλλος ἔφαγε τὰ σῦκα κι' ἄλλος τὰ πληρώνει».

— «Ἀλλοὶ ποὺ κιαρτερεῖ στὰ ξένα γιόματα στὰ ξένα μεσημέρια».

— «Ἀλλοὶ ποὺ τὸν δέρνουν ἑκατὸ καὶ δὲν τὸν δέρνει ὁ νοῦς του».

— «Ἀλλοὶ ποὺ τῶχει ἡ κούτρα του νὰ κατεβάζῃ ψύρες».

— «Ἀλλοῦ μὲ τρίβεις Δέσποτα κι' ἀλλοῦ 'χω γὼ τὸν πόνο.»